

Dokumentnamn: Utbildningsförvaltningens rutin för kamerabevakning

Beslutad av:
Tomas Berndtsson
Förvaltningsdirektör

Gäller för:
Utbildningsförvaltningen

Diarienummer:
1567/23

Datum för beslutet:
2024-01-10

Dokumentsort:
Rutin

Giltighetstid:
Tillsvidare

Senast reviderad:
2025-08-20

Dokumentansvarig:
Funktionen för säkerhet
Utbildningsförvaltningen

Bilagor:

[Bilagor]

Utbildningsförvaltningens rutin för kamerabevakning

Innehållsförteckning

Inledning	3
Kamerabevakningslagen (2018:1200)	3
Är kamerabevakning i skolan tillståndspliktig?	3
Vilken typ av kamerabevakning omfattas av dataskyddsförordningen?	4
Vad är det för skillnad på dataskyddsförordningen och kamerabevakningslagen?	5
Vad måste vi göra för att följa dataskyddsförordningen och kamerabevakningslagen när vi utför kamerabevakning	5
När kan man få beslut för kamerabevakning?	7
Får vi kamerabevaka våra fasader?	8
Kamerabevakning på arbetsplatsen	8
Får arbetsgivaren sätta upp bevakningskameror på arbetsplatsen för att förebygga brott?	8
Hur länge får man spara material från kamerabevakning?	8
Får man lämna ut material från kamerabevakning till vem som helst?	9
Kamerabevakning – en åtgärd först efter att andra åtgärder har prövats	9
Förutsättningar för tillstånd	10
Överväg andra åtgärder i första hand	10
När behövs beslut för kamerabevakning?	11
Vad är en intresseavvägning?	11
Inför beslut om kamerabevakning	11
När analys är genomförd	12
Hur får bildmaterialet användas?	13
Utvärdering	14
Utbildningsförvaltningens hanteringsordning	14
Tillsyn	15
Några tips på vägen	15
Steg 1: Bedöm om kamerabevakningen inomhus är tillåten enligt kamerabevakningslagen	15
Steg 2: Andra åtgärder som ska vidtas	16
Ytterligare behov av råd och stöd	18
Bilaga 1 Exempel på lämplig text på skolans hemsida	19

Inledning

Syftet med detta stödmaterial är att ge skolledningen kunskap och stöd i frågor om kamerabevakning i skolmiljö, i huvudsak inomhus. Kamerabevakningslagen ger god vägledning i frågans hantering. Det är också särskilt viktigt att beakta dataskyddsförordningens bestämmelser samt frågor om samverkan med personalorganisationer i samband med att kamerabevakning planeras.

Alla elever, studerande och medarbetare ska ha en god arbetsmiljö och känna sig trygga och säkra i sin skola och på sin arbetsplats. Därför måste situationer där hot och våld, bränder, stölder och liknande förekommer tas på allvar och motverkas med ett aktivt förebyggande säkerhetsarbete, där kamerabevakning kan vara ett verktyg.

Stödmaterialet understryker det förebyggande arbetets betydelse. Riskanalyser och förberedelser för situationer som kan uppkomma ska alltid genomföras. Stödmaterialet framhåller att kamerabevakning kan användas för att förebygga trygghet, men först efter att skolan har försökt med andra åtgärder.

Stödmaterialet bygger på och kompletterar utbildningsförvaltningens övriga säkerhetsarbete som finns att läsa om under styrande dokument på intranätet.

Det är viktigt att påpeka att ingen kamerabevakning får bedrivas i utbildningsförvaltningens lokaler utan skriftligt tillstånd enligt gällande rutiner. Det krävs alltid minst ett tillstånd från förvaltningsdirektören, men det kan också krävas beslut av nämnden för att bevakning ska kunna verkställas.

Det är i sammanhanget också viktigt att understryka att varje verksamhet som bedriver kamerabevakning ska ha en samlad dokumentation om bevakningen som finns lätt tillgänglig vid exempelvis tillsyn.

Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) är tillsynsmyndighet avseende all kamerabevakning, även på plats som allmänheten inte har tillträde till.

Grundregeln för att bedriva kamerabevakning är att den behövs för att förebygga, avslöja eller utreda brott, förhindra olyckor eller andra berättigade ändamål, och att bevakningsintresset väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli övervakad, så kallad intresseavvägning. I sammanhanget är det särskilt viktigt att framhålla att det alltid måste finnas en väldokumenterad incidentrapportering som grund för ansökan för varje enskild kamera.

Kamerabevakningslagen (2018:1200)

Sedan 2018 finns en ny kamerabevakningslag. Dessutom trädde även den allmänna dataskyddsförordningen (GDPR - The General Data Protection Regulation) i kraft detta år.

Är kamerabevakning i skolan tillståndspliktig?

Sedan 1 april 2025 ansöker man inte längre om tillstånd till kamerabevakning hos IMY. Den förändrade lagstiftningen innebär att nu är den som bedriver kamerabevakningen som ska bedöma om bevakningen uppfyller det krav som ställs, dock krävs alltid ett

beslut av lägst förvaltningsdirektören inom utbildningsförvaltningen för all kamerabevakning, alternativt beslut av utbildningsnämnden om bevakningen ska ske av allmän plats.

Skolgårdar anses generellt vara en plats dit allmänheten har tillträde. Inne i en skolbyggnad anses allmänheten ha tillträde till ytan fram till skolexpeditionen. Övriga ytor inne i skolbyggnaden anses vara plats dit allmänheten inte har tillträde.

Huvudmannen svarar själv för att reglerna i dataskyddsförordningen och kamerabevakningslagen följs.

Eftersom skolan är en arbetsplats finns skyldighet för arbetsgivaren att förhandla med arbetstagarorganisationer i enlighet med MBL (medbestämmandelagen) i samband med att kamerabevakning övervägs. Eftersom Göteborgs stad har samverkansavtal genomför vi förhandlingsskyldigheten genom att ta upp frågan om kamerabevakning i berörd samverkansgrupp.

Om vi utför kamerabevakning måste vi sätta upp skyltar och informera om bevakningen. Informationen ska innehålla uppgifter om:

- vilka-som utför kamerabevakningen
- våra kontaktuppgifter

Utbildningsförvaltningen har framtagit en enhetlig skylt som ska användas av skolorna i förvaltningen.

Dessutom måste det finnas viss annan information, till exempel på en webbsida. Där måste framgå:

- kontaktuppgifter till dataskyddsombud
- ändamålet med kamerabevakningen
- rättslig grund, alltså vilken lag, regel eller vilket avtal som vi stödjer oss på för att få utföra kamerabevakning.
- hur länge vi kommer att lagra uppgifterna.
- vilka rättigheter de registrerade har, till exempel att begära att vi raderar deras uppgifter.
- att de registrerade kan klaga hos Integritetsskyddsmyndigheten om de tycker att vi bryter mot lagar, regler eller avtal.
- Vem som är mottagare av uppgifter, det vill säga om det är någon annan än vi som ska använda det insamlade materialet.

Spelar vi in ljud måste detta anges särskilt.

Vilken typ av kamerabevakning omfattas av dataskyddsförordningen?

All kamerabevakning inom EU där identifierbara personer filmas. I vissa fall är privatpersoners bevakningskameror undantagna.

Vad är det för skillnad på dataskyddsförordningen och kamerabevakningslagen?

Dataskyddsförordningen gäller för all personuppgiftsbehandling, vilket även innefattar personuppgiftshantering i bild. Dataskyddsförordningen är en EU-rättsakt och gäller framför svensk lag.

Kamerabevakningslagen är en kompletterande svensk nationell lagstiftning och gäller för alla som kamerabevakar i Sverige. Kamerabevakningslagen ställer bland annat krav på tystnadsplikt avseende det inspelade materialet och förhandlingsskyldighet för arbetsgivare innan bevakningskameror sätts upp. I det fall den som utför kamerabevakning gör det på en plats dit allmänheten har tillträde och är en myndighet (eller utför en uppgift av allmänt intresse) krävs beslut av nämnd.

Reglerna om personuppgiftsbehandling i dataskyddsförordningen ska alltid följas.

Vad måste vi göra för att följa dataskyddsförordningen och kamerabevakningslagen när vi utför kamerabevakning

När vi utför kamerabevakning där människor befinner sig innebär det att vi behandlar personuppgifter. Därför måste vi alltid följa dataskyddsförordningen när vi filmar människor. Nedan följer en summering av vad som är viktigt att tänka på för att leva upp till kraven i dataskyddsförordningen och kamerabevakningslagen.

Behandla för berättigade ändamål

Personuppgifter får bara samlas in för "särskilda uttryckligt angivna och berättigade ändamål och inte senare behandlas på ett sätt som är oförenligt med dessa ändamål" säger dataskyddsförordningen. Detta betyder att vi – efter att ha samlat in personuppgifter för ett syfte - inte senare kan använda dessa för helt andra syften. Exempelvis kan vi inte filma i en butik för att förhindra snatteri, vilket är ett berättigat ändamål, och sen använda övervakningsfilmen för att se hur lång tid expediten gick på lunchrast, (vilket i sig inte heller är ett berättigat ändamål).

Identifiera vår rättsliga grund

Man måste också ha stöd i dataskyddsförordningen för sin behandling. Detta kallas att ha en rättslig grund för behandlingen. För utbildningsförvaltningens del är den aktuella rättsliga grunden i de flesta fall att behandlingen är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse. Det allmänna intresset för utbildningsförvaltningens del är Skollagen och Arbetsmiljölagen. Den aktuella behandlingen är även nödvändig för att utföra uppgiften av allmänt intresse och ändamålet med behandlingen ska inte rimligen kunna uppnås genom mindre ingripande medel (proportionalitet).

Konsekvensbedömning

Om vi filmar en identifierbar person eller fångar någon annan personuppgift med en bevakningskamera behandlar vi personuppgifter och måste följa reglerna i dataskyddsförordningen. Om vi planerar att kamerabevaka på ett sätt som kan leda till en

hög risk för den personliga integriteten hos dem som kommer att bevakas ska vi göra en konsekvensbedömning innan vi inleder bevakningen.

IMY har en förteckning över personuppgiftsbehandlingar som generellt leder till att behandlingen sannolikt innebär en hög risk för enskilda personers fri- och rättigheter. En av behandlingarna som räknas upp är systematisk övervakning av en allmän plats. Även om man behandlar personuppgifter där personer som av något skäl finner sig i underläge, t.ex. barn och anställda på en skola, räknas upp. Om två eller flera av punkterna i IMY:s förteckning är uppfyllda ska en konsekvensbedömning göras. I tveksamma fall bör man alltid göra en konsekvensbedömning.

Dokumenterad intresseavvägning

Från och med den 1 april 2025 ställer kamerabevakningslagen ett uttryckligt krav på skriftligt dokumenterad intresseavvägning. Den ska visa att skolans behov av kamerabevakning väger tyngre än elevernas och personalens rätt till personlig integritet och måste finnas innan bevakningen startar samt uppdateras vid varje väsentlig ändring.

Kravet omfattar all kamerabevakning som bedrivs av kommuner, regioner och andra aktörer som behandlar personuppgifter för att utföra en uppgift av allmänt intresse. Detta gäller oavsett om kamerabevakningen sker på en plats ditt allmänheten har tillträde eller inte. Den dokumenterade intresseavvägningen ska sparas i minst fem år efter att bevakningen upphör och noteras i förvaltningens register över pågående bevakning. I det fall man sedan tidigare har ett tillstånd från IMY för en specifik kamerabevakning räknas tillståndet som dokumenterad intresseavvägning, förutsatt att bevakningen inte ändrats på ett sätt som påverkar bedömningen.

Förteckning över kamerabevakning

Nytt sedan den 1 april 2025 är också att den som bedriver kamerabevakning med allmänt intresse som rättslig grund måste föra en förteckning över varje pågående bevakning. För varje kamera-övervakad plats ska registret minst ange:

- adress eller tydlig platsbeskrivning och vilken typ av plats det är,
- syftet med bevakningen,

om ljudupptagning eller annan särskild teknik används, samt

- datum för den senast dokumenterade intresseavvägningen.

Förteckningen ska upprättas innan kamerorna tas i drift, hållas löpande uppdaterad vid varje väsentlig förändring (exempelvis utökat upptagningsområde eller ändrat syfte) och bevaras i minst fem år efter att bevakningen har upphört.

Informationsskyldighet

När vi behandlar personuppgifter, vilket vi gör om ni filmar någon, måste vi informera personen i fråga att vi behandlar dennes personuppgifter. Vi måste bland annat sätta upp en skylt som tydligt informerar om att vi bedriver bevakning och kontaktuppgifter till oss som bevakar.

Skydd av personuppgifter

En viktig regel i förordningen är att man inte får spara personuppgifter längre än vad som är nödvändigt. Hur länge det är nödvändigt att spara personuppgifterna beror på vad vi behöver personuppgifterna till, det vill säga vilket som är vårt identifierade syfte med behandlingen. Det är även viktigt att vi bara bevakar den yta som vi måste filma med hänsyn till ändamålet. Huvudregeln i förvaltningens verksamhet är att inspelat material raderas senast efter 14 dagar.

Tänk på att skydda personuppgifterna som hanteras, så att de inte stjäls eller oavsiktligt raderas eller ändras. I det innefattar även att begränsa de som hos oss har tillgång till uppgifterna. Som tumregel kan sägas att kraven på säkerheten ökar i takt med hur pass känsliga personuppgifter man behandlar.

Samverkan med fackliga organisationer

Innan en skola inför kamerabevakning ska frågan samverkas i berörd Lokal samverkansgrupp. Tänk på att om kamerabevakning berör andra enheter än den egna – exempelvis via gemensam personalingång – krävs även samverkan avseende övriga berörda enheter.

Tystnadsplikt

All information som man får ta del av med anledningen av kamerabevakningen är belagd med tystnadsplikt.

När kan man få beslut för kamerabevakning?

Utbildningsförvaltningen gör alltid en bedömning av omständigheterna i det enskilda fallet och ger tillstånd till kamerabevakning om intresset av bevakningen väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli bevakad. Vid bedömningen av intresset av kamerabevakning beaktar Utbildningsförvaltningen särskilt om bevakningen behövs för att;

1. förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra brott på en brottsutsatt plats eller på en annan plats där det av särskild anledning finns risk för angrepp på någons liv, hälsa eller trygghet samt på egendom,
2. förebygga, förhindra eller upptäcka störningar av allmän ordning och säkerhet eller begränsa verkningarna av sådana störningar,
3. utöva kontrollverksamhet,
4. förebygga, förhindra eller upptäcka olyckor eller begränsa verkningarna av inträffade olyckor, eller
5. tillgodose andra därmed jämförliga ändamål.

Vid bedömningen av den enskildes intresse av att inte bli bevakad ska det särskilt beaktas

1. hur bevakningen ska utföras,
2. om teknik som främjar skyddet av den enskildes personliga integritet ska användas, och
3. vilket område som ska bevakas.

Får vi kamerabevaka våra fasader?

Skolfasader har i rättspraxis ansetts vara generellt utsatta för brott i form av skadegörelse. Skolor får därför bevaka fasader och området två meter ut från fasader utan att platsen är brottsutsatt eller att underlag om inträffade incidenter behöver redovisas i det enskilda fallet. Med hänsyn till det höga integritetsintresset har bevakningstiderna begränsats till vardagar klockan 20.00–06.00 och skolfria dagar klockan 17.00–07.00. Anledningarna till detta är att integritetsintresset under kvälls- och nattetid väger betydligt lättare samt att den brottslighet som skolor i regel drabbas av normalt sker under dessa tider. För att Utbildningsnämnden ska bevilja tillstånd till kamerabevakning under andra tider eller av större ytor krävs en utredning som visar att platsen är utsatt för brott på ett sådant sätt att ytterligare bevakning är motiverad.

Kamerabevakning på arbetsplatsen

Får arbetsgivaren sätta upp bevakningskameror på arbetsplatsen för att förebygga brott?

Arbetsgivaren måste se till att kraven är uppfyllda enligt dataskyddslagstiftningen. När det gäller bevakning av arbetstagare som står i en beroendeställning till den som ska bedriva övervakningen, är det normalt inte möjligt att stödja övervakningen på samtycke. Det innebär att övervakning bara är tillåten om behovet av bevakningen väger tyngre än de enskildas intresse av att inte bli bevakade (en så kallad intresseavvägning). Anställda har normalt ett starkt intresse av att slippa bli kameraövervakade på arbetet. Det betyder att arbetsgivaren måste kunna visa att det finns starka skäl för övervakningen och att det inte går att komma till rätta med problemen med mindre ingripande åtgärder.

För att det ska vara tillåtet att använda kamerabevakning med bildinspelning på en arbetsplats i brottsförebyggande syfte krävs som regel att varje område som kamerabevakas är brottsutsatt.

Undantag kan gälla för mycket begränsade utrymmen med en ökad risk för brottslighet, exempelvis där man förvarar särskilt stöldbegärlig egendom. Det krävs att man har genomfört åtgärder för att begränsa bevakningen. Det kan exempelvis gälla låsta kassa- eller säkerhetsrum med begränsat tillträde, där anställda normalt sett inte uppehåller sig under arbetsdagen, i vart fall inte annat än kort tid för att utföra vissa specifika arbetsuppgifter.

Är syftet med bevakningen att förhindra rån, stöld, snatteri, bedrägeri eller annan brottslighet i butik är det skäl som talar starkt för att bevakningen är tillåten.

Hur länge får man spara material från kamerabevakning?

Material från kamerabevakning får sparas så länge det behövs för det ändamål som kamerabevakningen bedrivs för. I svensk praxis har man tidigare som utgångspunkt ansett att två månader är en godtagbar bevarandetid. I och med dataskyddsförordningen ändras detta och materialet får bevaras så länge det är nödvändigt för ändamålet. Det är upp till den personuppgiftsansvarige att göra en bedömning av hur länge materialet får

bevaras. Utbildningsförvaltningens linje är att inget material ska sparas längre än 14 dagar.

En skola kan lagra filmsekvenser under en längre tid, på en DVD-skiva alternativt USB-sticka, som är godkänd av IT-avdelningen, så länge det finns ett tydligt och lagligt syfte för detta. Exempel på sådana syften inkluderar överlämning av materialet till rättsvårdande myndigheter eller om skolan avser att använda filmsekvenserna för att beivra incidenter eller andra störningar. Denna DVD-skiva/USB-sticka ska förvaras i ett säkerhetsskåp med begränsad åtkomst, vilket innebär att endast personer som behöver tillgång till materialet också har tillgång till skåpet.

Det är viktigt att utbildningschefen hålls informerad om lagringen av materialet och dess syfte. Skolan bör även ha etablerat tydliga lokala rutiner för att säkerställa att filmsekvenserna inte sparas längre än nödvändigt och att de kasseras på ett säkert sätt så snart de inte längre uppfyller sitt avsedda syfte. Dessutom ska tystnadsplikt och dataminimering upprätthållas genom att begränsa spridningen av informationen på materialet till endast de som har ett legitimt behov av att ta del av den, samt genom att minimera mängden personuppgifter som sparas.

Får man lämna ut material från kamerabevakning till vem som helst?

Material från kamerabevakning omfattas av en tystnadsplikt enligt 22 § kamerabevakningslagen och ska skyddas mot obehörig åtkomst eller obehörigt utnyttjande. Den som tar del av information som har inhämtats genom kamerabevakning får inte obehörigen röja eller utnyttja det som han eller hon på detta sätt har fått veta om någon enskilds personliga förhållanden. Skyddas inte materialet kan det vara fråga om ett brott mot tystnadsplikten.

Man får dock lämna ut material till rättsvårdande myndigheter, som exempelvis Polismyndigheten, om uppgifterna behövs för att utreda, förebygga, förhindra eller upptäcka gärningar och brott som den rättsvårdande myndigheten har i tjänsteuppgift.

Material från kamerabevakning får även lämnas ut till en kommun eller myndighet som ansvarar för räddningstjänst, om uppgifterna behövs för att förebygga en hotande olycka eller för att begränsa verkningarna av en redan inträffad olycka.

Kamerabevakning – en åtgärd först efter att andra åtgärder har prövats

Ett sätt att stävja skadegörelse, mobbning och andra oönskade händelser i skolan är att övervaka ett visst område inomhus, med optiska hjälpmedel med syfte att försäkra, bibehålla eller uppnå trygghet och studiero, så kallad kamerabevakning. Kamerabevakning är en åtgärd som regleras i speciallagstiftning med syfte att skydda den

personliga integriteten. Utifrån detta måste vissa förutsättningar vara uppfyllda för att beslut om kamerabevakning ska kunna fattas.

Förutsättningar för tillstånd

Enligt Kamerabevakningslagen (SFS 2018:1200) kan följande förutsättningar finnas för att ansöka om kamerabevakning.

8§ Kamerabevakning enligt 7 § får endast bedrivas om intresset av sådan bevakning väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli bevakad.

Vid bedömningen av intresset av kamerabevakning ska det särskilt beaktas om bevakningen behövs för att

1. förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra brott på
 - a) en brottsutsatt plats, eller
 - b) en annan plats där det av särskild anledning finns risk för angrepp på någons liv, hälsa eller trygghet eller på egendom,
2. förebygga, förhindra eller upptäcka störningar av allmän ordning och säkerhet eller begränsa verkningarna av sådana störningar,
3. utöva kontrollverksamhet,
4. förebygga, förhindra eller upptäcka olyckor eller begränsa verkningarna av inträffade olyckor, eller
5. tillgodose andra därmed jämförliga ändamål.

Vid bedömningen av den enskildes intresse av att inte bli bevakad ska det särskilt beaktas

1. hur bevakningen ska utföras,
2. om teknik som främjar skyddet av den enskildes personliga integritet ska användas, och
3. vilket område som ska bevakas.

Överväg andra åtgärder i första hand

Med tanke på att integritetsintresset är mycket högt på en skola bör ni fundera på om det finns någon mindre ingripande åtgärd som ni kan vidta istället för kamerabevakning.

Ni kan till exempel överväga att låsa in värdefull utrustning, förstärka skalskyddet, förbättra belysningen, bygga om ytor som har skymd sikt, installera rörelsestyrda vattenkranar eller öka vuxennärvaron. Om sådana åtgärder skulle kunna få samma eller bättre effekt, bör ni vidta dessa istället för kamerabevakning.

IMY har på sin [hemsida](#) tagit fram råd och rekommendationer för alla verksamheter som överväger att kamerabevaka. IMY ger inblick i förutsättningar och vägledning för skolor som överväger att kamerabevaka.

För mer information från IMY (regler och råd) besök www.imy.se/verksamhet/kamerabevakning

När behövs beslut för kamerabevakning?

Det är inte tillåtet att montera eller använda kameror inom Utbildningsförvaltningen utan beslut från förvaltningsdirektören eller nämnden. Ansökan om kamerabevakning görs med hjälp av ansökningsblanketten som finns på [Digitala Navet](#).

I skolan definieras allmän plats som korridoren och vägen från huvudingången in till expeditionen. Förvaltningsdirektören fattar beslut om kamerabevakning på icke allmän plats, och utbildningsnämnden fattar beslut om kamerabevakning på allmän plats.

Vad är en intresseavvägning?

En intresseavvägning är den skriftliga bedömning som visar om skolans berättigade behov av kamerabevakning väger tyngre än enskildes intresse av att inte bli övervakad. Sedan 1 april 2025 ställer kamerabevakningslagen krav på att det ska finnas en dokumenterad intresseavvägning för den kamerabevakning som bedrivs. Detta krav har i mångt och mycket ersatt det tidigare tillståndskravet hos IMY, och flyttat ansvaret för bedömningen till den som kamerabevakar. I praktiken innebär intresseavvägningen ställer de två intressena mot varandra:

Bevakningsintresset – förebygga, utreda och avslöja brott eller förhindra olyckor.

Integritetsintresset – den enskildes intresse av att inte bli övervakad.

Om skolan kan visa konkreta incidenter, saknar mindre ingripande alternativ och kamerorna riktas mot särskilt utsatta ytor, talar det för att bevakningsintresset väger tyngre. Om det däremot saknas dokumenterade problem, kamerorna täcker hela skolområdet, eller spelas in dygnet runt utan paus, kan det tala för att integritetsintresset överväger. Det är också viktigt att tänka på att kamerabevakningens omfattning och vilka tider den bedrivs har betydelse för bedömningen. För stöd kring sin intresseavvägning har IMY tagit fram information som med fördel kan användas som vägledning för bedömningen. <https://www.imy.se/verksamhet/kamerabevakning/>

IMY lyfter fram att det sällan är praktiskt genomförbart att inhämta samtycke från alla som kan komma att vistas i en skola. Därför är det endast intresseavvägning som kan ge rättsligt stöd för kamerabevakning i skolan. Det innebär att kamerabevakning är tillåten om bevakningsintresset väger tyngre än integritetsintresset. Det är den som är huvudman för skolan eller skolläningen som ska visa att bevakningsintresset väger tyngre än integritetsintresset.

Inför beslut om kamerabevakning

Både barn och vuxna som vistas i skolan har rätt att slippa kamerabevakning. Om övervakningen behövs för att förebygga och förhindra olyckor eller andra oönskade incidenter och bevakningsintresset väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli

övervakad (integritetsintresset), får skolans ledningsgrupp besluta att ansöka om kamerabevakning i skolans icke allmänna utrymmen, under förutsättning att förvaltningsdirektören tillstyrker.

Skolledningen ska innan ansökan om kamerabevakning fattas se över alternativa lösningar samt konsultera och diskutera med elever och personal om den nya åtgärden. Skolledningen ska analysera och utgå ifrån intresseavvägning och ska i ett första steg förvissa sig om att kamerabevakningen bedrivs bara om bevakningsintresse väger tyngre än integritetsintresset.

Skolans ansökan och grunderna för det ska dokumenteras. Dokumentationen av beslutet bör bland annat omfatta vilken problembild som är bakgrund till beslutet – styrkt med polisanmälningar och incidentrapporter - var/vad som ska kameraövervakas med vilket syfte, under vilken tidsperiod på dygnet och för hur lång tidsperiod kamerabevakningen ska ske samt av vem och hur beslutet ska följas upp.

När analys är genomförd

Göteborgs stad har ramavtal på kamerabevakning. Dessa finns under rubriken Säkerhetstekniska system i vår upphandlingsportal.

Förvaltningens Digitalisering och innovationsavdelning är behjälplig i tekniska frågor, installation och hanterar förvaltningsgemensamma frågor såsom:

- Programvara och underhållsavtal
- Drift och underhåll av servrar
- Personuppgiftsbiträdesavtal
- Kommunikationsförbindelser
- Kontakt med intraservice
- Infrastruktur gällande it
- Installation av programvara på datorer
- Inköp av utrustning

Några frågeställningar som man behöver beakta inför beställning av kamerabevakning är bland annat:

- Vilken typ av kamera är det mest lämpliga för olika utrymmen: kupol eller stativ?
- Hur många kameror behövs?
- Vilken typ av optik ska användas?
- Vilka personer skall ha tillgång till det inspelade materialet?
- Hur ska kameran installeras?

Viktigt vid installationen är att själva kameran inte ska riktas på så sätt att den fångar hela korridoren i bild utan bara vissa specifika punkter, till exempel en papperskorg, en dörr eller ett skåp. Detta för att i möjligaste mån bidra till skydd av den enskildas personliga integritet.

Skolan ansvarar för att sätta upp skyltar som varnar allmänhet, elever och personal att området kamerabevakas.

Installationen ska göras av leverantören för kamerabevakningssystemet.

Digitalisering och innovationsavdelningen medverkar i arbetet genom att säkerställa att systemet är säkert från intrång och har förmåga att hantera datamängden som produceras.

Hur får bildmaterialet användas?

Ändamålet med att använda kamerabevakning är att förebygga oönskade allvarliga incidenter som andra metoder inte lyckas begränsa och avsluta. Materialet ska användas enbart utifrån detta syfte. Det är i enlighet med den så kallade finalitetsprincipen som innebär att en personuppgift inte får behandlas för ett ändamål som är oförenligt med det ändamål för vilket uppgiften samlades in.

Se till att en begränsad krets har tillgång till bildmaterialet: förslagsvis utbildningschef/verksamhetschef, områdesservicechef/enhetschef, skolans rektorer och möjligen en IT-tekniker, samt förvaltningsdirektör och säkerhetsstrateg.

Alla medarbetare som får tillgång till bildmaterialet ska förstå innebörden av tystnadsplikt och sekretess. Det är straffbart att röja eller utnyttja kunskap om andra personer som man får via kamerabevakning eller inspelade material.

Inspelningsutrustningen (t.ex. server) och monitorn ska förvaras i ett låst rum dit ytterst få personer har tillträde.

Bildmaterialet får endast sparas under en begränsad tid, så kort tid som möjligt men maximalt 14 dagar. Bildmaterialet kan sparas i serverns hårddisk (diskar) men också i alla typer av interface (DVD-skivor, stickor och externa hårddiskar).

Interfacet ska förvaras i låsta utrymmen och i ett säkerhetsskåp.

Det är viktigt att skapa skriftliga rutiner för borttagning och radering av bildmaterialet. Bildmaterialet ska raderas kontinuerligt.

Utbildningschef ska alltid informeras innan bildmaterialet ska användas och får bara ske i syfte att förebygga, förhindra, beivra och upptäcka incidenter eller andra störningar.

Om Polisen eller annan rättsvårdande myndighet begär ut bildmaterial ska det lämnas ut och utbildningschefen ska därefter informeras skyndsamt.

Att tänka på är att den rättsvårdande myndigheten ska ha ett syfte, ändamål och laga stöd till materialet.

Alla skolor ska fylla i dokumentet "Granskning av bildmaterial", som finns på Sharepoint-tytan Säkerhet, vid granskning av bildmaterial. Dokumentet fungerar som en logg och kan följas upp vid behov.

Utvärdering

Utvärdera er kamerabevakning regelbundet

Behovet av kamerabevakning måste ses över regelbundet. Om något har förändrats på den bevakade platsen eller om andra omständigheter har förändrats som gör att kamerabevakningen inte längre behövs eller bör justeras bör detta åtgärdas så snart som möjligt.

Samtliga skolor är ålagda att regelbundet besvara en uppföljningsenkät avsedd för att utvärdera implementeringen av kamerabevakning på skolans område.

Utbildningsförvaltningens hanteringsordning

1. Lokalt behov av kamerabevakning fastställs i respektive skolas ledningsgrupp efter samverkan i LSG och information i trygghetsråd eller motsvarande samt efter information till elever, studerande och vårdnadshavare. Tänk på att om kamerabevakning berör andra enheter än den egna – exempelvis via gemensam personalingång – krävs även samverkan avseende övriga berörda enheter.
2. Det lokala behovet tillställs utbildningschefen för vidare hantering. Till denna framställan ska bifogas aktuella samverkansprotokoll samt tydliga ritningar över kameraplacering samt uppgifter om kameratyp och tidpunkt för övervakning. Vidare ska bifogas uppgifter om brottsutsatthet och liknande för det område som berörs av tänkta övervakning, exempelvis polisanmälningar eller andra incidentrapporter samt en beskrivning av vilka åtgärder som tidigare genomförts för att förebygga incidenter.
3. Det är särskilt viktigt att redogöra för ändamålen med den tänkta kamerabevakningen.
4. Varje område finansierar alla sina kamerabevakningsinsatser och därmed sammanhängande kostnader.
5. Ansökan tillställs funktionen för säkerhet på utbildningsförvaltningen, sakerhet@educ.goteborg.se för kontroll mot stödmaterialet.
6. Utbildningschefen tillställer förvaltningsdirektören skolans önskemål. Förvaltningsdirektören fattar beslut i frågor som avser kamerabevakning på icke allmän plats samt även kameraanvändning som är ett anmälningssärendet till utbildningsnämnden.
7. All övervakning som avser allmän plats i skolan beslutas av utbildningsnämnden.

8. Utbildningsförvaltningen antecknar i enlighet med stadens styrdokument all kamerabevakning som förekommer och rapporterar årligen till utbildningsnämnden hur denna används samt bedömer också om brottsutsattheten eller liknande minskat och hur åtgärden påverkat förvaltningens skadekostnader. Av förteckningen ska även framgå ändamålet med respektive kamerabevakningsåtgärd.
9. Förvaltningens Digitalisering och innovationsavdelning hanterar praktiska frågor om kamerabeställning efter att behovsanalys och ändamålsbeskrivning är gjord och godkänd. Digitalisering och innovationsavdelningen löser förnyad konkurrensutsättning, server, licens, personuppgiftsbiträdesavtal, underhållsavtal, kameror anslutna till nätverket och därmed sammanhängande frågor.

Tillsyn

IMY är tillsynsmyndighet över kamerabevakning. Utbildningsförvaltningen ska vid begäran från IMY lämna ut den dokumentation som ligger till grund för vår kamerabevakning, samt en förteckning över den kamerabevakning som bedrivs. Det är därför viktigt att se till att rätt dokumentation finns och är tillgänglig vid behov. IMY får besluta om de förelägganden som är nödvändiga för att kamerabevakningslagen och dataskyddsförordningen ska följas. Föreläggandena får förenas med vite.

Några tips på vägen

Steg 1: Bedöm om kamerabevakningen inomhus är tillåten enligt kamerabevakningslagen

1. Avvägning och integritetsintresse: Kamerabevakningen får bedrivas utan samtycke från elever och studerande om övervakningen behövs för att förebygga, avslöja eller utreda brott, förhindra olyckor eller andra berättigade ändamål och övervakningsintresset väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli övervakad.
2. Samverka med berörda fackliga organisationer.
3. Skapa en konkret uppfattning av händelsen: Skolan behöver skaffa sig en konkret uppfattning om problematik eller händelser som inträffat i skolan och som man vill åtgärda: till exempel upprepade problem med skadegörelse och stölder.
4. Insamling av underlag: Uppgifter i form av polisanmälningar och ersättningsyrkanden till försäkringsbolag och liknande är ofta ett bra underlag för att styrka problematiken.

5. Även annat än brott kan vara ett berättigat ändamål för kamerabevakning, till exempel skolans arbete med att förebygga och förhindra förekomsten av kränkande behandling, men bedömningen måste alltid göras i det enskilda fallet för varje skola.
6. Exempel på andra åtgärder testade före beslutet om att kameraövervaka, om det har testats:
 - *Inlåsning av särskilt värdefull utrustning*
 - *Förstärkt skalskydd till vissa rum och utrymmen i skolan.*
 - *Bättre belysning*
 - *Ombyggnationer av ytor med skymd sikt*
 - *Rörelsestyrda vattenkranar i toaletter*
 - *Ökad vuxennärvaro*
 - *Närvaro att kamratstödjare*
7. Andra åtgärder: IMY anser att det är bra om skolan också klargör följande detaljer vid bedömningen av sitt övervakningsintresse.
8. Vilken är den konkreta brottsutsattheten (till exempel skadegörelser), olycksrisken eller annan utsatthet sett till händelser som inträffat på skolan?
 - När på dygnet har dessa händelser inträffat?
 - I vilka utrymmen i skolan har händelserna inträffat?
 - Varför har inte andra alternativa åtgärder (se ovan) varit tillräckliga för att komma tillrätta med problemen?

Redovisningen under steg 1 kan också utgöra grund för att skolan gör klart i organisationen hur den interna beslutsgången ser ut när rektor överväger kamerabevakning.

Steg 2: Andra åtgärder som ska vidtas

Om kamerabevakningen får bedrivas enligt steg 1 ovan, det vill säga om ledningen i det enskilda fallet har bedömt att bevakningsintresset väger tyngre än integritetsintresset, måste ledningen uppfylla ett antal andra förutsättningar för att övervakningen ska bedrivas i enlighet med kamerabevakningslagen:

Krav på dokumentation

1. Ledningen ska se till att övervakningen endast sker för särskilda och berättigade ändamål, det vill säga ändamål som bedömningarna i steg 1 lett till.
2. Ledningen ska också se till att ändamålen med övervakningen dokumenteras. Som framgår nedan ska ledningen på begäran kunna upplysa om ändamålet.

Krav på begränsning

3. Övervakningens omfattning ska inte bedrivas i större omfattning än vad som behövs för att tillgodose ändamålen med övervakningen.

4. Kameran ska riktas på ett sådant sätt att det område som övervakas inte är större än vad som behövs för att tillgodose ändamålet med övervakningen.
5. Kamerabevakningen ska begränsas i tiden på så sätt att övervakningen endast pågår så länge det är motiverat med hänsyn till ändamålen. Det kan innebära att kamerabevakningen begränsas till vissa tider på dygnet eller under viss del av året.

Upplys om kamerabevakningen

6. Ledningen ska självant upplysa enskilda om kamerabevakningen (även om det endast är fråga om realtidsövervakning, utan bildinspelning).
7. Upplysning ska ske genom skyltning och via hemsida.
8. Särskild upplysning ska lämnas om avlyssning eller upptagning av ljud sker i samband med övervakningen.

Bevara inte uppgifterna för länge

9. Skolan bör spara eventuellt inspelat bild- och ljudmaterial så kort tid som möjligt, maximalt 14 dagar.
10. När bildmaterial från kamerabevakningen inte längre får bevaras ska det omedelbart förstöras. Skapa och dokumentera en rutin för detta.

Tystnadsplikt och sekretess

11. Ledningen ska informera de befattningshavare som kan komma att få del av material från kamerabevakningen om innebörden av tystnadsplikten/sekretessen.
12. Om man bryter mot tystnadsplikten (det vill säga genom att obehörigen röja eller utnyttja det som man har fått veta om någons personliga förhållanden) kan man dömas till böter eller fängelse för brott mot tystnadsplikten.
13. Sekretesskyddet innebär att material från kamerabevakning inte får lämnas ut i andra fall än till rättsvårdande myndigheter eller en kommun alternativt en myndighet som ansvarar för räddningstjänst om det finns ett behov av uppgifterna hos mottagaren.

Begränsning av åtkomsten och andra säkerhetsåtgärder

14. Begränsa antalet befattningshavare som tilldelas arbetsuppgifter som avser kamerabevakningen. Ofta handlar det om att begränsa åtkomsten till datautrustning där bildmaterial lagras. Att till exempel ge alla lärare tillgång är inte korrekt. Det kan däremot vara motiverat att huvudmannen ger rektor och andra chefer åtkomst till datautrustningen.
15. Även i övrigt ska skolan vidta åtgärder för att skydda bildmaterial från kamerabevakningen. Skyddet ska ge en säkerhetsnivå som är lämplig med hänsyn

till de tekniska möjligheter som finns, vad det skulle kosta att genomföra åtgärderna, de särskilda risker som finns med behandlingen av materialet samt hur pass känsligt materialet är.

16. Säkerheten ska vara på en hög nivå när det gäller kamerabevakning. Skälet till detta är främst att det råder tystnadsplikt och sekretess. Exempel på en åtgärd är säker inläsning av datautrustning där bildmaterial lagras.

Ytterligare behov av råd och stöd

För mer information läs mer på [IMY's hemsida](#) eller kontakta funktionen för säkerhet på utbildningsförvaltningen

sakerhet@educ.goteborg.se

Exempel på lämplig text på skolans hemsida

Kamerabevakning

Kamerabevakningen på x gymnasium finns för vår gemensamma trygghet i syfte att förebygga och utreda incidenter. Det inspelade materialet används endast av behörig personal på skolan när en incident har anmälts, men kan överlämnas till polisen vid misstanke om brott.

Den rättsliga grunden för bevakningen består av Skollagens bestämmelser om trygghet och studiero samt Arbetsmiljölagens bestämmelser om en sund och säker arbetsmiljö (Kap.2 §2). Kamerabevakningen är samverkad med arbetsplatsens fackliga organisationer.

Kamerabevakningen genomförs av x gymnasium, som hör till utbildningsnämnden i Göteborgs stad.

Har ni synpunkter på den bevakning vi bedriver kan ni framföra klagomål till IMY, som är tillsynsmyndighet i alla frågor om kamerabevakning. Se www.imy.se

Vill du ha mer information skicka e-post till: info.x@educ.goteborg.se

En registrerad person kan i vissa fall till begära att deras uppgifter raderas. Det inspelade materialet på x gymnasium raderas kontinuerligt efter 14 dagar.

Stadens kontakt i dataskydds- eller integritetsfrågor är Intraservice:

Telefon: 031-365 00 00 (Göteborgs Stads kontaktcenter)

Adress: Rosenlundsgatan 4, 403 31 Göteborg

Dataskyddsombud: dso@intraservice.goteborg.se

(Vid kontakt med dataskyddsombud vänligen ange att det gäller utbildningsnämnden som personuppgiftsansvarig, då funktionen är central för Göteborgs Stad).